

Ο ελληνικός πυρετός της Αμερικής

της Ειρήνης Καμπερίδου

Το φιλελληνικό κλίμα πριν από την επανάσταση

Δεν είναι δυνατόν να μην ελπίζω στην αποκατάσταση των Ελλήνων ως λαού και στο να ξαναγίνει η γλώσσα του Ομήρου μια ξωντανή γλώσσα, γράφει ο Thomas Jefferson, ο κυριότερος συντάκτης της Διακήρου Έξης της Ανεξαρτησίας της Αμερικής το 1776 και ένας από τους πρώτους Αμερικανούς φιλέλληνες.

Την περίοδο 1784-1789, ο Jefferson, ως πρεσβευτής στη Γαλλία έχει την ευκαιρία να γνωρίσει Ελληνες και Ελληνίδες και να ενημερωθεί πάνω στα ελληνικά γεγονότα. Η γνωριμία του με τον Αδαμάντιο Κοραή στο Παρίσι είναι από τις πιό σημαντικές. Ο συντάκτης της Διακήρου Έξης της Ανεξαρτησίας (Jefferson) και ο Έλληνας πατριώτης (Κοραής) χωρίς αμφιβολία συζήτησαν τις προοπτικές και το μέλλον του σύγχρο-

νου Ελληνικού Λαού καθώς και την αναγέννηση της αρχαίας Ελληνικής γλώσσας, γράφει ο φιλέλληνας Αμερικανός διανοούμενος και συγγραφέας S.A. Larrabee, στο βιβλίο του Αμερικανικές Εμπειρίες στην Ελλάδα: 1775-1865.

Πρέπει να είναι η μεγάλη επανάσταση...

Αλλά και άλλοι Αμερικανοί φιλέλληνες διανοούμενοι όπως ο Hugh Henry Brackenridge εκφράζουν έντονα φιλελληνικά αισθήματα στα έργα τους. Στο έργο του *Modern Chivalry*, ο Brackenridge πορούνσαξει έναν ύμνο στην Ελλάδα για να υποστηρίξει την Αμερικανική Δημοκρατία: Η χώρα της ποίησης και της φιλοσοφίας χαμένη στη σκλαβιά. Πρέπει να είναι μεγάλη η επανάσταση που θα σε ελευθερώσει.

Πριν από τον λόρδο Βύρωνα, ένας Αμερικανός, ο Nickolas Biddle, καταγέ-

λει πρώτος τον Ελγίνο για την λεηλασία της αρχαίας ελληνικής κληρονομιάς, για την πώληση των γλυπτών του Παρθενώνα και για την εισβολή στον τάφο του Αγαμέμνωνα. Πάντα ένοιωθα μιά έντονη επιθυμία να επισκεφθώ την Ελλάδα... Η ελληνική γη είναι ιερή για τη γνώση και τα γράμματα, γράφει ο Biddle το 1806.

Στις 11 Μαΐου 1806 γράφει στον αδελφό του: Επιτέλους πάτησα στην ιερή γη της Ελλάδας. Έφθασε στο Χλαμούτοι, ένα χωριό της Κυλλήνης μετά από οκτώρωτο ταξείδι απ' την Ζάκυνθο και περιγράφει την ταραχή που ένοιωσε όταν φτάνοντας είδε ότι δύο καλύβες και ένα τελωνειακό φυλάκιο ήταν τα μόνα που είχαν απομείνει από την αρχαία πόλη της Κυλλήνης. Αγγιξε την ελληνική γη και όταν μπήκε μέσα στο φυλάκιο και αντίκρυσε ένα Τούρκο στρατιώτη ένοιω-

σε πολύ άσχημα και έντονη την ανάγκη να φύγει. Βγήκε μιά βόλτα και κοιτάζοντας τα νησιά απέναντι, το βλέμμα του σταμάτησε στην Ιθάκη. Τώρα αισθάνομαι ότι βρίσκομαι στην Ελλάδα... είχα νοιώσει ότι ήμουν μόνος σε μιά ξένη χώρα περιστοιχισμένη από βαρβάρους...

Η υποδουλομένη Ελλάδα, καθαρότερη της Ευρώπης

Ο Nickolas Biddle εντυπωσιάζεται από το πρώτο ελληνικό σπίτι που αντικρύζει στη διαδρομή του για τη Πάτρα. Κάθε σπίτι, γράφει, είναι απομονωμένο, μακριά απ' το άλλο, με κήπους, σε αντίθεση με τα σπίτια που είναι το ένα πάνω στο άλλο στα βρώμικα χωριά της Γαλλίας και της Ιταλίας.

Οι ηθικές και πολιτικές επιπτώσεις της τουρκικής κατοχής, ο χαρακτήρας και οι προοπτικές του Ελληνικού Λαού, το όμορφο Ελληνικό τοπίο, οι αρχαιότητες καθώς και η μελέτη της νεο-ελληνικής γλώσσας προβάλλουν έντονα στις περιγραφές του. Νόμιζα ότι είχα δεί όσα μπορούσε η φύση ν' αντέξει κάτω από την επιβολή του πολιτισμού αλλά δυστυχώς είχα τη κακή τύχη να γίνω μάρτυρας της ανατολικής τυραννίας... γράφει σ' ένα γράμμα του ο Biddle, 15 χρό-

νια πριν την Ελληνική Επανάσταση, τονίζοντας ότι λίγες χώρες έχουν τόσα πλεονεκτήματα όπως η Ελλάδα, καλό κλίμα, καθαρό ουρανό και σοφία που δημιουργεί ζωντανούς και έξυπνους ανθρώπους.

Η συμπαράσταση στον αγώνα του '21

Χρειάστηκαν τρείς σχεδόν μήνες για να φθάσουν στις νεαρές ακόμη τότε Ηνωμένες Πολιτείες οι πρώτες πληροφορίες για την εξέγερση των Ελλήνων κατά του τουρκικού ζυγού. Πολύ σύντομα τον ίδιο χρόνο ξεκινάει η φιλολογική υποστήριξη της Ελλάδας από Αμερικανούς συγγραφείς και εμφανίζεται ο Αμερικανός ποιητής Gates Percival με το έργο του Ωδή στην Απελευθέρωση της Ελλάδας.

Τα ποιήματα Ελλάδα και Ο Ελληνικός Αγώνας του James Brooks δημοσιεύονται στις εφημερίδες της Νέας Υόρκης. Ο Υψηλάντης, η Μπουμπούλινα και οι άλλοι ήρωες της Ελληνικής Επανάστασης γίνονται διάσημοι. Μιά καινούργια κωμόπολη στη περιοχή του Μιτσιγκανών η ονομάζεται Υψηλάντης.

Πληθώρα τα δημοσιεύματα στον αμερικανικό τύπο για την Ελληνική Επανάσταση και τις ηρωικές πράξεις των

Ελλήνων. Το εθνικό χαρακτηριστικό των Ελλήνων είναι το θάρρος τους... Ποτέ δεν ωτάνε πόσοι είναι οι εχθροί, αλλά που βρίσκονται, γράφει μια εφημερίδα της Μασαχουσέτης το 1821. Προχωρούν στη μάχη τραγουδώντας για το θάνατο η την ελευθερία ενώ δεν γνωρίζουν τι θα πει ελευθερία μετά από τόσες γενιές σκλαβιάς.

Οι Ελληνες γενικά συμπαθούν τους Αμερικανούς. Οταν φθάσαμε στη Σάμο, μας είπαν ότι αισθάνονται υπερήφανοι που ήρθαμε. Εγώ τους ενημέρωσα σχετικά με τι κάνουμε γι' αυτούς στην Αμερική και φάνηκε ότι ικανοποιήθηκαν, γράφει ένας Αμερικανός περιηγητής απ' τη Νέα Υόρκη.

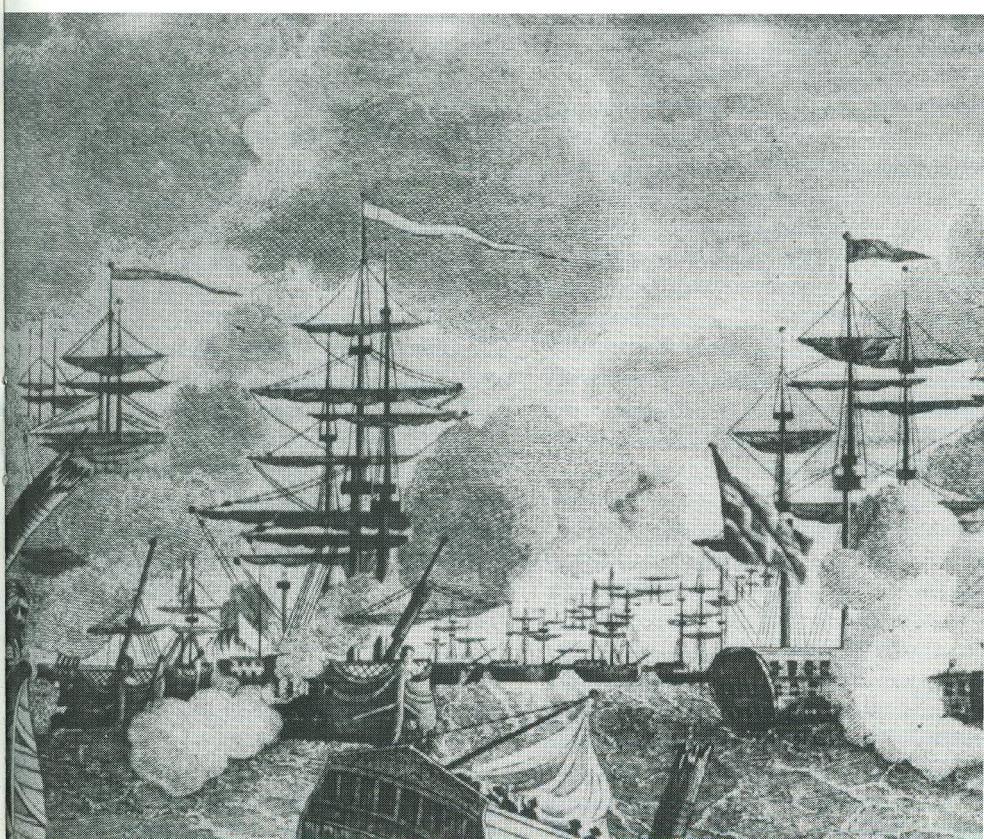
Ο Ελληνικός πυρετός στις ΗΠΑ είχε σαν αποτέλεσμα να συζητηθεί το ελληνικό ζήτημα στη Βουλή τους και να φύγουν πολλοί Αμερικανοί εθελοντές για την Ελλάδα. Το 1822, ακόμα και στους πρωτοχρονιάτικους χαιρετισμούς των εφημερίδων αναφέρονται τα ελληνικά γεγονότα. Ο Ελληνικός Αγώνας συνδέεται με την Αμερικανική Ανεξαρτησία. Ο Ουάσιγκτον το 1775 — ο Υψηλάντης το 1821 γίνεται το γνωστό σύνθημα.

«Σώστε τον Ελληνισμό»

Τον Απρίλιο του 1822, η Σφαγή της Χίου ταράζει το κόσμο και ο αμερικανικός λαός απαιτεί την άμεση βοήθεια προς την Ελλάδα ψάχνοντας για ένα τόπο οργανωμένης έκφρασης. Πολλοί προτείνουν να σταλεί ο στόλος των Ηνωμένων Πολιτειών στην Ελλάδα. Εφημερίδα της Φιλαδέλφιας προτείνει μάρτυραν την επιχείρηση στο Κογκρέσο: να διακηρύξει την υποστήριξη του στον Ελληνικό Λαό και να σταλεί στόλος από 10, 15 ή ακόμα 20 σκάφη στην Ελλάδα. Ο συντάκτης του άρθρου σημειώνει ότι δυστυχώς τέτοια πολιτική απόφαση δεν θα παρθεί.

Εφημερίδα της Βοστώνης με τίτλο «Σώστε τον Ελληνισμό» καλεί τους αναγνώστες του σε δράση. Τον Οκτώβριο του 1822 γίνεται στην Ουάσιγκτον η πρώτη δημόσια συγκέντρωση για την Ελλάδα και ακολουθούν πολλές άλλες. Οργανώσεις και πανεπιστήμια ξεκινούν εκστρατείες για συγκέντρωση χρημάτων και πολλοί εθελοντές φεύγουν για την Ελλάδα.

Κάτω από την πίεση του αμερικανικού λαού, η Μεσογειακή Μοίρα (The Mediterranean Squadron) κάνει την εμφάνιση της στη περιοχή των συγκρούσεων κι' αρκετοί πέφτουν νεκροί από τα τουρκικά βόλια για χάρη της Ελλάδας...

Η ναυμαχία των Ναναρίνων από τον Αμερικανό E. Tisdale